



## **Protocol da la radunanza cumünala dal cumün da Val Müstair**

2. radunanza cumünala 2022, dals 25.05.2022, ad uras 20.00, sala da gimnastica a Sta. Maria

### **Preschaint:**

Presidenta: - Gabriella Binkert Becchetti

Suprastants: - Daniel Pitsch, vicepresidente  
- Ivo Lamprecht  
- Rinaldo Lechthaler  
- Thomas Schadegg  
- Chasper Stuppan  
- Stephanie Ulayayi-Albertin

Votants: - 71 (partecipaziun da 6.17 %)

Giasts: - Martin Zahner, büro Stauffer & Stuach AG, Cuoira, preschantaziun tractanda  
nr. 8, plü 3 giasts sainza dret da vuschar

S-chüsà: - Aldo Rodigari, Thomas Brülisauer e Gilbert Ruinatscha

Actuar: - Not Manatschal, manader d'administraziun

### **1. Salüd / glista da tractandas**

Presidenta Gabriella Binkert Becchetti driva la radunanza e spordscha il salüd a las 71 votantas e votants e'ls 4 giasts chi s'han radunats illa sala da gimnastica a Sta. Maria. Al reelet grond cusglier Rico Lamprecht gratulescha ella pel fich bel resultat, cul qual el es gnü reelet als 15 mai sco rapreschantant da la Val Müstair i'l Grond cussagl. Ella giavüscha a Rico tuot il bun per la prosma legislatura, quai chi vain confermà cun ün applaus.

La glista da tractandas vain acconsentida illa fuorma affischada e protramissa in mincha chasada.

### **2. Tscherna dals dombravuschs**

Sco dombravusch vegnan proponüts ed elets Janic Fasser ed Urs Kühne.

### **3. Approvaziun dal protocol da la radunanza cumünala dals 23.03.2022**

Tenor l'art. 29 da la constituziun cumünala sto il protocol da l'ultima radunanza, in quist cas quel dals 23.03.2022, gnir expost per l'invista dals votants almain ün mais davo la radunanza, d'ürant 30 dis, in chasa cumünala. L'exposiziun d'eira publichada illas tablas d'affischa da las singulas fracziuns. Recuors sun entrats da Pio Pitsch e da Hansjörg Weber. Il cuntgnü da quels, la versiun dal protocol publichà, e la posiziun da la suprastanza tuna:

#### **I. Recuors Pio Pitsch, Müstair**

1. Extrat dal cuntgnü dal protocol publichà:

- Pio Pitsch es schmort cha las demischiuns dals trais suprastants principi schner nun es gnü tractandà sco tema d'infuormaziun e da discussiun per la radunanza da quista saira. In quist'andada muossa el eir via sün las trais demischiuns d'impiegats cumünals chi ha dat d'ürant la prümavaira da l'on passà. El as dumonda schi da quia problems da comunicaziun o da la fiduzcha invers la guida dal cumün.

2. *Rectificaziun dal protocol, seguond pretaisa Pio Pitsch:*

1. *Cumplettar il protocol suot « varia » cun l'aggiunta a) in meis prüm votum chi tuna:*

- a) *In meis votum n'ha eu implü manzunà cha la radunanza cumünala sco suprem haja il dret da gnir infuormada directamaing tras la suprastanza e na be sulet da la pressa cun infuormaziuns chi's cuntradischan.*

2. *Cumplettar « varia » cun meis seguond votum tenor b) chi tuna:*

- b) *In ün seguond votum n'ha eu perquai fat adöver da meis dret sco participant da la radunanza cumünala cun dret da vuschar tenor l'artichel 19 da la constituziun cumünala, da pretender sclerimaint ed infuormaziun sur dals motivs effectivs da las demischiuns dals suprastants e las desdittas d'impiegats da cumün.*

3. *Cumplettar « varia » culla conferma da la presidenta da cumün da vulair tour incunter mia petiziun tenor c) chi tuna:*

- c) *La presidenta cumünala ha tut incunter mia petiziun e s'ha declarada pronta da trattar quella in suprastanza e d'infuormar ils votants illa prosma radunanza cumünala.*

## **I. Posiziun da la suprastanza, sezzüda dals 05.04.2022:**

Per la suprastanza esa important da dar ün'infuormaziun detagliada ed objectiva sur da las demischiuns dals trais suprastants, principi schner 2022. Quist infuormaziun d'eira eir previsa per la radunanza cumünala dals 23.03.2022, però suot varia e na sco tractanda. Pro'l salüd / glista da tractandas nun haja dat ingünas objecziuns, neir na da Pio Pitsch, cha quist tema vess stuvü gnir tractandà.

Per dar l'infuormaziun suot varia s'ha la presidenta preparada e pudü dar l'infuormaziun our dal punct da vista da la suprastanza, sco stat cunvgnü illa sezzüda dals 18.01.2022, in preschentscha dals trais suprastants chi han demischiunà.

In sia infuormaziun ha la presidenta muossà via sün la comunicaziun da pressa, fatta dal perit Christian Gartmann da San Murezzan. Sco persuna externa ha el pudü far quai in ün möd objectiv ed independent, sün basa da las intervistas personalas culs trais suprastants scadents. Cha la comunicaziun illas medias ha irrità a las lecturas e'ls lecturs vegn deplorà eir davart da la suprastanza. Ils suprastants scadents han surgni la plattafuorma per s'exprimer sur dals motivs per lur demischiuns.

Tant Guido Mittner sco eir Patrick Wegmann d'eiran quella saira in sala. Sco personas pertoccas nun han els però chattà per bön da tour posiziun sün Sias dumondas e da rapportar il cas our da lur punct da vista. Füss dimena stat ün'ocasiun per cumplettar e forsa eir rectificiar lur intervistas illas medias. Sün dumonda persunala da la presidenta, ün pêr dis davu la radunanza cumünala, han tant Guido Mittner sco eir Patrick Wegmann declarà cha per els es il cas evas e ch'els nu sun pronts da s'exprimer illa prosma radunanza cumünala sur dals motivs per lur desdittas. Pro las desdittas dals impiegats haja dat ün'infuormaziun chi piglia resguard sül secret d'uffizi, e chi protegia uschè eir l'impiegà.

### **Decisiun:**

La suprastanza es unanim da l'avis cha'l protocol, sco stat publichà, es correct. Il votum da Pio Pitsch es gnü fat suot varia. Cun la redacziun dal protocol e la resposta da la presidenta s'haja pudü aderir al votum.

**Proposta:** Na entrar i'l recuors da Pio Pitsch ed acconsentir il protocol sco stat publichà.

- Pio Pitsch giavüscha il pled e s'exprima cha seis votum ha el fat sün basa da l'art. 19 da la constituziun cumünala e giavüschà l'infuormaziun dal affar surnomnà. La protocollaziun da quella saira nun es per el sufficianta.
- La presidenta conferma cha las votantas e'ls votants pon quista saira decider scha'l protocol es gnü redigi seguond la voluntà da las votantas e'ls votants o schi'd es da far la cumplettaziun seguond seis recuors.
- Mario Gross Bass es schmort da las pretaisas e suppuona chi sun quia oters motivs chi han animà da recuorrer cunter il protocol. Per el correspuonda il protocol publichà al cuntgnü da la radunanza cumünala dals 23.03.2022.

#### **Decisiun:**

**Cun 50 vuschs da schi**, cunter 4 na e 4 abstenziuns accepta la radunanza il protocol da la radunanza cumünala dals 23.03.2022, sco stat publichà.

## **II. Recuors Hansjörg Weber, Valchava**

Approvaziun da la revisiun parziala da la planisaziun da zonas:

- senda da spassegiar Sielva – Chasseras
- senda da spassegiar Lü – Alp Champatsch

1. Extrat dal cuntgnü da la discussiun dal protocol publichà:

- Hansjörg Weber ha retgnentschas cun abolir la senda chi maina da Valpaschun – Costeras – Büglios. El es da l'avis cha quella vain dovrada fich suvent d'indigens e da giasts.

*Rectificaziun dal protocol, seguond pretaisa Hansjörg Weber:*

*Cumplettar punct « Discussiun » da tractanda nr. 6 cul ingrazchamaint a Livio Conrad*

*Cumplettar punct « Discussiun » da tractanda nr. 6 culla remarcha, cha la senda Valpaschun – Büglios es part da la senda Val Müstair e nu stess gnir strichada illa planisaziun da zonas.*

*Cumplettar punct « Decisiun » da tractanda nr. 6:*

*... Quai culla resalva da reponderar la ruta pels Mountainbikes e'ls peduns sül Traget Lü – Alp Champatsch e da reponderar l'eliminaziun da la senda Valpaschun – Büglios.*

*Tractanda varia:*

*« Cumplettar il seguond votum da Pio Pitsch, sün basa da l'art. 19 da la constituziun cumünala, d'obtgnair a la prosma radunanza cumünala infuormaziuns sur da las desdittas da trais commembers da la suprastanza cumünala. El ha giavüschà üna tractanda in connex cullas demischiuns e desdittas ».*

## **III. Posiziun da la suprastanza, sezzüda dals 05.04.2022:**

1. Ingrazchamaint lavur Livio Conrad

La planisaziun e las lavurs pel proget ha Livio fat in sia funcziun ed in seis temp da lavur sco indschegner forestal dal cumün da Val Müstair. La suprastanza predscha quist ingaschamaint chi d'eira part da seis quadern da lavur. Bod in mincha radunanza cumünala vegn decis sur da progets chi han pretais ün grond ingaschamaint dals collavuratur. Ils lods e'ls ingrazchamaints nu sun però mai gnüts tuts explicit a protocol. La suprastanza nu vezza motivs per müdar quista pratcha.

2. Senda Valpaschun – Büglios, nu po gnir strichada illa planisaziun da zonas.

Ils votums in connex cun la senda sun gnüts protocollats da maniera cha Florian Flechsig, respunsabel per las sendas da spassegiar in Val Müstair, po far ils pass toccants. Da manzunar esa in quist cas però eir cha la procedura da collavuraziun d'eira publichada illas tablas d'affischa ed i'l fögl official dals 16 gün – 16 lügl 2021. Dürant il temp da la publicaziun nu sun entradas ingünas propostas ed objecziuns.

Sün basa da la decisiun da la radunanza cumünala dals 23.03.2022 es uossa publichada la procedura da recuors. Quella scrouda als 28.04.2022.

### 3. Cumplettar punct « decisiun » tractanda nr. 6

Sün basa da las explicaziuns suot punct nr. 2 es la decisiun protocollada in ün möd correct e sufficiaint.

Tractanda varia, desditta suprastants ed impiegats cumünals, votum Pio Pitsch:

Vair explicaziuns in medemma chosa, recuors Pio Pitsch.

#### **Decisiun:**

La suprestanza es unanim da l'avis cha'l protocol, sco stat publichà, es correct e sufficiaint pel acconsentimaint dal affar. Per objecziuns e giavüschs regard traget d'eira publichada la procedura da collavuraziun ed uossa la procedura da recuors sün la decisiun da la radunanza cumünala. .

**Proposta:** Na entrar i'l recuors da Hansjörg Weber ed acconsentir il protocol sco stat publichà.

- Hansjörg Weber conferma il votum da Pio Pitsch
- La presidenta conferma sia resposta sün quist votum.

#### **Decisiun:**

**Cun 60 vuschs da schi**, cunter 3 na e 5 abstenziuns accepta la radunanza il protocol da la radunanza cumünala dals 23.03.2022, sco stat publichà.

Siond cha'ls duos recuors vegnan sbüttats aintra il protocol da la radunanza cumünala dals 23.03.2022, sco stat publichà, in vigur legala.

## **5 9 FINANZAS ED IMPOSTAS**

Approvaziun dal rendaquint dal cumün da Val Müstair pel on 2021

La presidenta da üna cuort'introducziun generala dal rendaquint 2021. Ella conferma chi's po dar ün sguard inavo sün ün bun on 2021, quai chi conferma eir il resultat chi vain preschantà quista saira. Il motiv principal per quist resultat sun impustüt entradas plü otas sco stat previs pro las impostas specialas (imposta da müdaman ed imposta sün guadogns fundiaris) e las masüras da spargn. Motivs per euforia nu sun per ella però güstifichats cun quai cha las impostas nu sun persistentas e pon variar d'on in on. Da l'otra vart ha il cumün amo grondas sfidas, chi sun colliadas cun investiziuns, pel avegnir. Implü manzuna la presidenta chi s'ha pudü consolidar il personal, la guida dal uffizi forestal ha darcheu fat müdada i'l center forestal illas Ruinas a Valchava e diversas pendenzas s'haja pudü tour per mans. Prüma priorità per la suprestanza es da pudair spordscher ün bun service public, pudair preschantar rendaquints equilibrats e frenar la spopulaziun.

Sün quista via ingrazcha ella als collegas da la suprestanza, inclus ils trais suprastants chi sun sortits, a la cumischiun sindicatoria, a las instanzas chantunalas ed a tuot ils collavurators/-as dal cumün da Val Müstair per lur ingaschamaint, la fiduzcha e la buna collavuraziun.

Il rendaquint muossa il seguaint resultat:

#### **Quint da success**

Entradas	fr. 11'780'518.00
Sortidas	fr. 11'484'876.84
Resultat da manaschi	fr. 295'641.16
Resultat da finanziaziun	fr. <u>477'377.70</u>
Resultat operativ	fr. 773'018.86

## Quint d'investiziun

Entradas	fr.	1'664'810.60
Sortidas	fr.	<u>945'055.44</u>
Suravanz quint investiziun	fr.	719'755.16

**Aigna finanziaziun** fr. **1'159'164.64**

**Avanz da finanziaziun** fr. **1'878'919.80**

## Discussiun / decisiun:

- Mario Gross-Vollenweider as fa pissers sch'el vezza illa bilantscha ün debit da fr. 6.6 miu. Per el ün import considerabel, chi po impedir investiziuns urgiaintas pel avegnir. Da l'otra vart constata el cha'l cumün ha diversas immobiglias chi's pudess eir far vanal ed amortisar uschè quel debit.
- Gian Duri Conrad es da l'avis cha'l quint d'investiziuns, sco ch'el es gnü preschantà, nun es infuormativ, cun quai cha'ls progets sun in lavur. El vezzess plü gugent schi's pudess preschantar a temp ütil ils rendaquints finals dals singuls progets.
- Mario Gross-Bass constata cha'l bun rendaquint po eir gnir preschantà pervi da la vendita d'immobiglias e terrain cumünal. Il debit da ca. fr. 400'000.00 chi resulta our da la gestiun forestala til da da pensar. El muossa via süls predschs da legna chi sun pel mumaint fich attractivs e'l fat cha'l cumün nu piglia a nüz la quantità da legna ch'el pudess schmerdscher minch'on (Hiebsatz) e far uschè vanal sül marchà.
- La presidenta conferma cha'l problem dal tagl da legna es cuntschaint e chi's tschercha eir chanals per optimar la vendita. Pel mumaint s'esa in trattativa cun la Holzvermarktung Graubünden AG, ün partenari cumpetent per la comercialisaziun da la vendita da la legna d'adöver, d'industria e legna d'energia.
- Mario Gross-Vollenweider es da l'avis cha'ls credits pels progets forestals SIS ed SIE chi vegnan acconsentits minch'on sun considerabels e sun üna gronda chargia finanziaria pel cumün. El fa la proposta d'acconsentir be plü ün proget per on. Da l'otra vart giavüscha el chi vegnan fattas ponderaziuns schi's po redüer il persunal, obain reorganisar intern ils manaschis.
- La presidenta conferma cha'ls progets forestals sun adüna finanzchats fich bain sur las contribuziuns dal Chantun e da la Confederaziun e chi sun eir fich importants per la lavur chi po uschè gnir sport a l'economia privata. Pro'l persunal conferma ella chi's fa las ponderaziuns, chi douvra però d'impiegats per tgnair dret sü il service public. Cun far quai cul agegn persunal as po ultra da quai eir spordscher plazzas da lavur per indigens e frenar uschè la spopolaziun.

Il büro da revisiun Gredig und Partner AG da Cuaira / Tusan ha fat la revisiun e conferma a man da la radunanza cumünala cha'l rendaquint preschantà po, resalv eventualas remarchas da la cumischiun sindicatoria, gnir acconsenti.

Isidor Sepp, president da la cumischiun sindicatoria, propuona a la radunanza d'acceptar il rendaquint preschantà e da dar dis-charg a la suprastanza, cun ün ingrazchamaint per la lavur prestada dal gremi strategic ed operativ. Presidenta Gabriella conferma cha'ls duos rapports da revisiun d'eiran publichats pro la documainta da la bannida, in fuorma da palperi e sün la pagina d'internet dal cumün da Val Müstair. Eir ella exprima sün quista via l'ingrazchamaint per la lavur prestada dals impiegats operativs e'ls collegas da la suprastanza cumünala.

**Cun 66 vuschs da schi**, pro 1 abstenziun, vain il rendquint preschantà acceptà.

## 6 4.00 OSPIDALS

Approvaziun dal rendaquint dal center da sandà Val Müstair pel on 2021

Judith Fasser, administratura dal center da sandà, preschainta il rendaquint da la gestiun 2021. Detagls sur dal manaschi sun francats aint il rapport da gestiun, chi d'eira publichà cun la documainta dal invid per la radunanza cumünala. Üna sfida plü gronda d'eira pel CSVN, sco fingià l'on passà, la pandemia dal Corona. Las restricziuns per evitar la derasaziun dal virus han buollà fich ferm il manaschi, saja quai pro'l servezzan intern, la sporta, il persunal, la part da chüra ed oter plü.

In seguit da ella ün'infuormaziun generala sur dal manaschi, sün basa da las cifras da prestaziun (Leistungskennzahlen). Il deficit importa, davo avair fat las contaziuns prescrittas our dal chapital d'organisaziun, - fr. 151'128.00 (2020 = - fr. 76'306.24). Pro posiziuns specialas, chi divergeschan cun l'on passà e'l preventiv, da Judith Fasser infuormaziuns da detagl.

Il büro fiduziari Bezzola + Partner AG da Zernez ha fat la revisiun. El propuona d'acceptar il quint preschantà. Maya Repele da la cumischiun sindicatoria sustegna quist votum e propuona a la radunanza da dar dis-charg als organs operativs e strategics dal CSVM.

La presidenta ingrazcha per la lavur prestada d'istanzas e persunal pel bön da nos center da sandà.

Da la pussibilità da far dumondas nu vain fat adöver. **Cun 66 vuschs da schi**, ingünas vuschs da na ed abstenziuns, vain il rendaquint acceptà.

## 7 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun dal rendaquint e'l rapport da la Biosfera Val Müstair pel on 2021

Il rapport annual 2021 dal Parc da natüra Biosfera Val Müstair, insembel cul rendaquint dal 2021, es gnü protramiss cun la bannida. Pro entradas da fr. 1'743'141.03 e sortidas da fr. 1'504'228.32 resulta ün avanz da fr. 238'912.71. David Spinnler, manader da gestiun da la Biosfera, conferma ch'eir il 2021 es stat buollà fich ferm da las restricziuns dal virus da Corona. Divers progets han pudü gnir realisats be per part, chomps da lavur (mürs morts eui.) s'haja per gronda part stuvü sdir giò e la partecipaziun ad exposiziuns nu d'eira pussibla. Our da quists motivs s'haja pudü metter a reserva ün import da fr. 590'076.96. Seguond il manader da gestiun nun es quist ün problem cun quai chi s'ha la pussibilità da reagir e d'investir quista munaida d'urant la perioda da program 2020 – 2024, chi scrouda als 31.12.2024.

Implü vegn infuormà sur dals imports chi sun gnüts investits e las lavurs chi sun gnüdas fattas illas spartas:

- Natüra e cuntrada
- Economia e turissem
- Società
- Comunicaziun e management
- Perscrutaziun / ulteriurs progets

### Discussiun / decisiun:

- Gian Tschenett as referischa sül proget da la refacziun dals mürs morts e la senda chi maina dal Pass d'Umbrail sül Piz da las Trais Linguas. El constata cha la senda patischa fich ferm dals Mountainbikes chi transischan sün quista senda. Per el nu faja sen d'investir tanta munaida fintant chi nun es scholt il problem dals velos da muntogna.
- La presidenta conferma cha'l problem es cuntshaint, na be in Val Müstair, e chi's tschercha cun las gruppas d'interess soluziuns per schoglier il problem.
- Aldo Pitsch es da l'avis cha'l rendaquint preschantà nu cuntainta. Per el manca la structura e la survista. El giavüscha cha pel avegnir vegn quel armonisà sco'ls rendaquints dals oters parcs da natüra. Plü inavant constata el cha la Biosfera s'ingascha eir per progets suot il titel « cultura da fabrica ». El as dumonda scha quai es insomma lezcha da la Biosfera e schi da per quella eir üna basa legala.
- David Spinnler conferma ch'el piglia incunter il votum regard rendaquint. Pro la « cultura da fabrica » conferma el cha quella as basa süls resultats dals lavuratori cun la populaziun. Suot la sparta economia e turissem s'ingascha la Biosfera pel proget da la cultura da fabrica. El manzuna chi's tratta d'üna part dal plan da management, francà illa perioda da program 2020 - 2024, chi'd es uschè ün dals progets dal parc da natüra.
- Tumasch Pitsch, sco giast e proprietari d'üna seguond'abitaziun in Val Müstair, manzuna cha suot il titel « Zweitheimische » survegn el infuormaziuns dal parc da natüra. Per el es quista titulaziun deplazzada e na correcta. Per el sun ils proprietari da seguondas abitaziuns ün'importanta pozza per la Val Müstair.
- La presidenta conferma cha quista nominaziun vain praticada eir d'oters cumüns. Ella suot-tricha chi's predscha noss convaschins chi han la dmura giò la Bassa. Cün l'introducziun

dal ÖV-inclusiv, chi vaglia eir per las segundas abitaziuns, vegn miss a disposiziun üna sporta fich attractiva.

Il büro Gredig & Partner AG da Cuaira ha fat la revisiun e propuona d'acceptar il rendaint preschantà. Quist votum vain eir confermà d'Enrico Zangerle da la cumischiun sindicatoria. La presidenta ingrazcha a la cumischiun da la Biosfera ed a tuot il team per lur grond ingaschaint.

**Cun 63 vuschs da schi**, pro 1 abstenziun, accepta la radunanza il rapport annual e'l rendaint dal 2021 da la Biosfera Val Müstair.

## **8 8.60 PRODUCZIUN D'ENERGIA**

Approvaziun dal rendaint dal PEM pel on 2021

L'administratur dal PEM, Enrico Tschenett, preschainta il rendaint 2021. Cun differentas folias vegnan preschantadas cifras, graficas e commentars pro las gruppas dal quint da gestiun e dal bilantsch e congualà cul quint da l'on passà. Pro entradas da fr. 3'864'203.16 e sortidas da fr. 4'238'886.35 resulta ün deficit da fr. 374'683.19. Üna gronda chargia finanziaria pel PEM sun seguond Enrico Tschenett ils cuosts pel adöver da la lingia chi maina la forza sur il Pass dal Fuorn. Quella es in proprietà da las Ouvras electricas d'Engiadina. D'eiran quai avant ün pêr ons cuosts da ca fr. 100'000.00 ha quel import s'augmantà sün ün import da ca. fr. 700'000.00. Plü inavant es eir l'import chi's sto impuonder per amortisaziuns cun fr. 1'387 miu. fich ot.

### **Discussiun / decisiun:**

- Mario Gross-Bass constata üna considerabla diminuziun da ca. fr. 100'000.00 pro'ls cuosts dal persunal e s'infuorma regard ils motivs.
- La presidenta conferma ch'ün'infuormaziun in merit po gnir datta a chaschun da la prosma radunanza cumünala.

L'organ da controlla, Diala Treuhand AG da Tschier, ha surtut il mandat da revisiun dal büro RBT AG da San Murezzan. El propuona a la radunanza d'acconsentir il rendaint preschantà. Isidor Sepp, president da la cumischiun sindicatoria, da prelecziun dal rapport da la Diala Treuhand AG. Eir davart da la cumischiun vegn fat la medemma proposta, cun ün grazcha fich al team dal PEM ed a la cumischiun per la lavur prestada a bön da nos provedimaint d'energia.

La presidenta cumünala conferma cha la suprastanza ha, in sia sezzüda dals 03.05.2022, pudü sancziunar il rendaint, cun ün grazcha fich a tuot ils respunsabels per la lavur prestada.

**Cun 63 vuschs da schi**, ingünas cuntravuschs ed abstenziuns, accepta la radunanza il rendaint dal PEM dal 2021.

## **9 8 ECONOMIA PUBLICA**

Approvaziun da la planisaziun d'utilisaziun pel proget « La Sassa - Minschuns »

La presidenta Gabriella Binkert Becchetti manzuna in seis plets introductivs chi s'es uossa daspö ses ons infatschendà cul proget La Sassa – Minschuns e'l proget per l'innaivaziun da las pistas. Per las etappas chi sun gnüdas acconsentidas fin hoz ha il suveran Jauer adüna dit cun üna fich gronda pluralità da schi pel proget « La Sassa ». La suprastanza vezza il proget sco schanza per dar a la Val novas perspectivas, ed ün svilup persistent. Ella es persvasa cha cun ün « schi » a la revisiun parziala da la planisaziun da zonas per l'innaivaziun da la pista da skis da Minschuns – Tschier po gnir fat ün prossem pass in quista direcziun.

In seguit da ella il pled a Martin Zahner dal büro da planisaziun Stauffer & Studach AG da Cuaira chi accumpogna il proget.

### **Situaziun:**

La radunanza cumünala dals 14.09.2018 ha acconsenti la revisiun parziala « La Sassa » e cun quai las basas da l'utilisaziun da la plainisaziun per la realisaziun dal proget turistic La Sassa /

Minschuns. L'innavaziun da la pista da skis, chi'd es eir part dal proget La Sassa, nu d'eira quella jada part da la revisiun da la planisaziun. L'intent d'eira quel da realisar il proget d'innavaziun i'l rom da la procedura dal permiss da fabrica, cun üna procedura per fabricats dadour la zona da fabrica (BAB). Our da divers motivs s'haja a la fin dals quintes decis da francar l'innavaziun fingià sül s-chalin da la planisaziun d'utilisaziun.

Ultra da quai daja hoz divergienzas tanter la zona da sport d'inviern, chi'd es impegnativa, e'l trassè da la pista. Our da quist motiv es la zona da sport d'inviern da corregger sün basa dal traiget effectiv da la pista. Cun la revisiun parziala da la planisaziun cumünala vegnan s-chaffidas las pretaisas da l'utilisaziun da planisaziun per la fabrica dals indrizs d'innavaziun (pista Minschuns – Tschier). Ultra da quai vain eir corret la zona dal sport d'inviern, lung la pista da skis.

Tuot ils fabricats in connex cun l'innavaziun suottastan, davo l'acconsentimaint da la revisiun parziala da la planisaziun cumünala, a la procedura dal permiss da fabrica BAB.

In sia preschantaziun muossa Martin Zahner diversas graficas, plans da situaziun e plans da zonas. L'innavaziun da l'Alp da Munt fin Chalchera cumpiglia:

- 37 posts d'attach per l'innavaziun
- 19 lantschas per innaver (part suot)
- 5 maschinas da propeller chi sun moviblas (part sura)
- La surfatscha da l'innavaziun s'extenda sün ca. 6.5 ha
- Inchasch d'aua supplementar our da l'aua da Mulinersch
- Staziun da pumpa illa chava Piz Daint
- Condot da transport da la staziun da pumpa – lös d'innavaziun

Avantags da l'innavaziun da la pista:

- Amegldramaint dal provedimaint d'aua e da la praistaziun dal indriz
- Temp per innavar vain scurzni
- Efficienza d'energia dal indriz cumplessiv vain amegldrà
- Tuot il manaschi d'innavaziun es automatisà
- Cun la cumbinaziun da la pendiculara e l'innavaziun crouda davent il trafic Alp da Munt / Era Sot
- Adöver da la pista vers Tschier (Beschäftigungspiste)
- Augmaint dals dis cha'l manaschi es avert pro mancanza da naiv

Per l'innavaziun es gnü fat da la ZHAW ün'uschedit „Umweltverträglichkeitsbericht“. Martin Zahner manzuna cha scha'ls cussagls francats in quist rapport vegnan resguardats schi's po confermar cha'l proget correspuonda a las pretaisas invers la protecziun da l'ambiant. Implü muossa el la rectificaziun da la zona da sport e las adattaziuns chi ston gnir fattas pro'l spazi da l'aua.

Dals 7 avrigl – 6 mai 2022 d'eira il proget publichà « öffentliche Mitwirkungsaufgabe ». Davo l'acconsentimaint da quista saira vegn in gün 2022 publichada la publicaziun da recuors. Pel utuon 2022 es previs l'acconsentimaint tras la Regenza.

### **Discussiun / decisiun:**

- Maya Repele dumonda chi chi paja tuot il proget da l'innavaziun. Vicepresident Daniel Pitsch conferma cha'ls cuosts vegnan finanziats sur Chantun e Confederaziun, Implants da Sport SA Val Müstair e'l cumün da Val Müstair, cul rechav our da la vendita dal terrain al investur per la fabrica dal ressort La Sassa.

**Cun 58 vuschs da schi**, 2 na ed 1 abstenziun accepta la raduanza la revisiun parziala da la planisaziun cumünala per l'innavaziun da la pista da skis da l'Alp da Munt – Tschier.

## **9. Varia**

Infuormaziuns da la presidenta:

- La sentenza dal güdisch administrativ GR sül recuors in connex cul proget Alp Sprella es daspö ca. ün on amo adüna pendent. Il cumün fa uossa squitsch e giavüscha cha'l cas vegn trattà plü svelto pussibel.



- La festa dals 1. avuost 2022 ha lö als 31 da lügl, insembel cun la Musica Concordia chi festagescha seis giubileum da 125 ons. Oratur dal pled festiv sarà sar Christian Haltner, president dal cumün da Stäfa.
- La directura da la destinaziun turistica TESSVM, Martina Hollenstein, ha inoltrà sia desditta. Ella as vuless gugent dedichar ad üna nouva sfida. L'eivna chi vain vegnan valütadas las prümas candidaturas chi sun entradas.
- Reguard proschas etappas da la Tour de Ski (TdS) in Val Müstair declera la presidenta il sequaint:
  - La suprastanza ha in sia sezzüda da la fin d'october 2021 a Thalwil fat üna discussiun plü profunda regard la TdS cun la sequainta decisiun:
  - Spettar fin cha'l rendaquint da l'ultima etappa es miss in net e da ponderar sur d'üna nouva structura strategica da la società TdS e'l club da skis V.M. sco portader. Per la prümvaira 2022 d'eira previs da tractandar il credit per 5 venturas etappas da la TdS.
  - Quista tenuta ha la presidenta eir comunicà als 24.02.2022 illas medias.
  - Mità d'avrigl ha la suprastanza surgnü üna charta dal advocat dal OK TdS cul giavüscha cha'l credit da fr. 500'000.00 per las 5 etappas vegn tractandà per la radunanza da quista saira. Illa sezzüda dals 03.05.2022 ha la suprastanza decis da tractandar il credit. Als 04.05.2022 ha il giurist, sün incumbenza dal OK, scrit ch'els desistan sün la contribuziun dal cumün e finanzcheschan las venturas etappas sainza sustegn dal CdVM. Ils rimprovers in quista charta cha la presidenta saja cunter üna TdS es deplazzà e nu tuorna, sco qua circumscrit, als fats.
  - Pel cumün es quist occurrenza interessanta, impustüt scha'ls hotels e las butias pon profitar. Pel CdVM, cun sia situaziun finanziaria chi'd es plütost flaivla, esa dumondativ sch'el po insomma s'ingaschar cun ün tal import per ün'occurrenza sportiva.
  - In quist sen giavüscha la suprastanza al comité tuot il bun per la prosma ediziun da la TdS, als 31.12.2022 a Tschier.
- Las masüras da la sveltezza sün la Via Prävis han confermà cha blers automobilists van bler plü svelt sco quai chi'd es admiss. Our da quist motiv ha il Chantun decis da munir la via cun duos sriblas per ils velos. Cun quista masüra s'aspetta il Chantun chi's po redüer la sveltezza.
- Philipp Gunzinger, president e fundatur dal forum d'economia da la Regiun dal Parc Naziunal, ha dat giò seis mandat. La conferenza da presidents da la Regiun EB / VM ha elet a la presidenta dal CdVM sco successura.
- Il Chantun Grischun ha accepta nos contrat per la fittada da la Chasa Plaz sco dmura pels fùgitivs da l'Ucraina. Cur chi vegnan ils prüms fùgitivs nun es pel mumaint amo cuntshaint. Pel sustegn dals fùgitivs tschercha il cumün amo adüna üna persuna chi pudess esser preschaint ün pèr uras pel sustegn dals abitants da la Chasa Plaz.
- Üna ditte da l'Austria chi venda Mountainbikes, tanter oter eir sül marchà online in Svizra, vuless drivir ün affar pro nus in Val Müstair. Previs esa ch'els rivan als 01.10.2022 üna filiala i'l anteriur büro da l'administraziun cumünala a Sta. Maria. Duos personas saran responsablas pel manaschi e piglian eir il domicil i'l CdVM.
- Ivo Lamprecht, suprastant responsabel pel dicasteri s-chart, conferma cha'l cumün es gnü confruntà cun diversa critica in connex cul nouv concept da las deponias verdas. Las infuormaziuns correspundentas d'eiran publicadas i'l Mas-chalch e cun ün fögl volant. Las deponias illas fracziuns d'eiran illegalas e cuntrafaivan a las prescripziuns subordinadas. Hoz vegn manada amo la deponia in Suot Graveras ed üna pel Terzal d'Aint a Fuldera. Siond chi vegn eir hoz amo fat abüs, voul dir chi vegn depuonà eir s-chart chi nu tocca sün la deponia verda, sun installadas cameras. Cun quellas as vuless surgnir la controlla ed avair la pussibilità da punir cuntravenziuns. Per pudair punir a personas chi büttan lur s-chart aint il god es eir gnü adattà il reglamaint da las multas, sco annex da la ledscha da pulizia dal CdVM.
- Jachen Andri Planta deplorescha il fat chi s'ha installà cameras e's dumonda scha quist agir, chi significha eir ün tagl dal man public illa sfera privat, es insomma legal.
- Ils rapreschantants dal CdVM conferman chi's constata vi e plü eir in oters cumüns cha'l abüs po gnir controllà be in quist möd. Cameras survaglian eir be l'areal da deponia.

- Jachen Andri Planta vegn inavo sün la tractanda nr. 3, approvaziun dal protocol. El es da l'avis cha las decisiuns nu sun cleras. El giavüscha cha quellas vegnan repetidas. La presidenta conferma cha'ls recuors da Pio Pitsch e da Hansjörg Weber sun gnüts tematisats in detagl e cha las decisiuns in merit d'eiran fich cleras. In fuorma d'üna votaziun consultativa conferma la radunanza amo üna jada cun **63 vuschs da schi**, cunter 3 na ed ün'abstenziun, cha'l protocol da la radunanza cumünala dals 23.03.2022 es acconsenti, sco stat publichà.

Ad uras 23.30 po la presidenta Gabriella Binkert Becchetti serrar la radunanza. Ella ingrazcha per la cumparsa e per l'incletta demuossada.

La presidenta:

L'actuar:

.....

Gabriella Binkert Becchetti

.....

Not Manatschal